

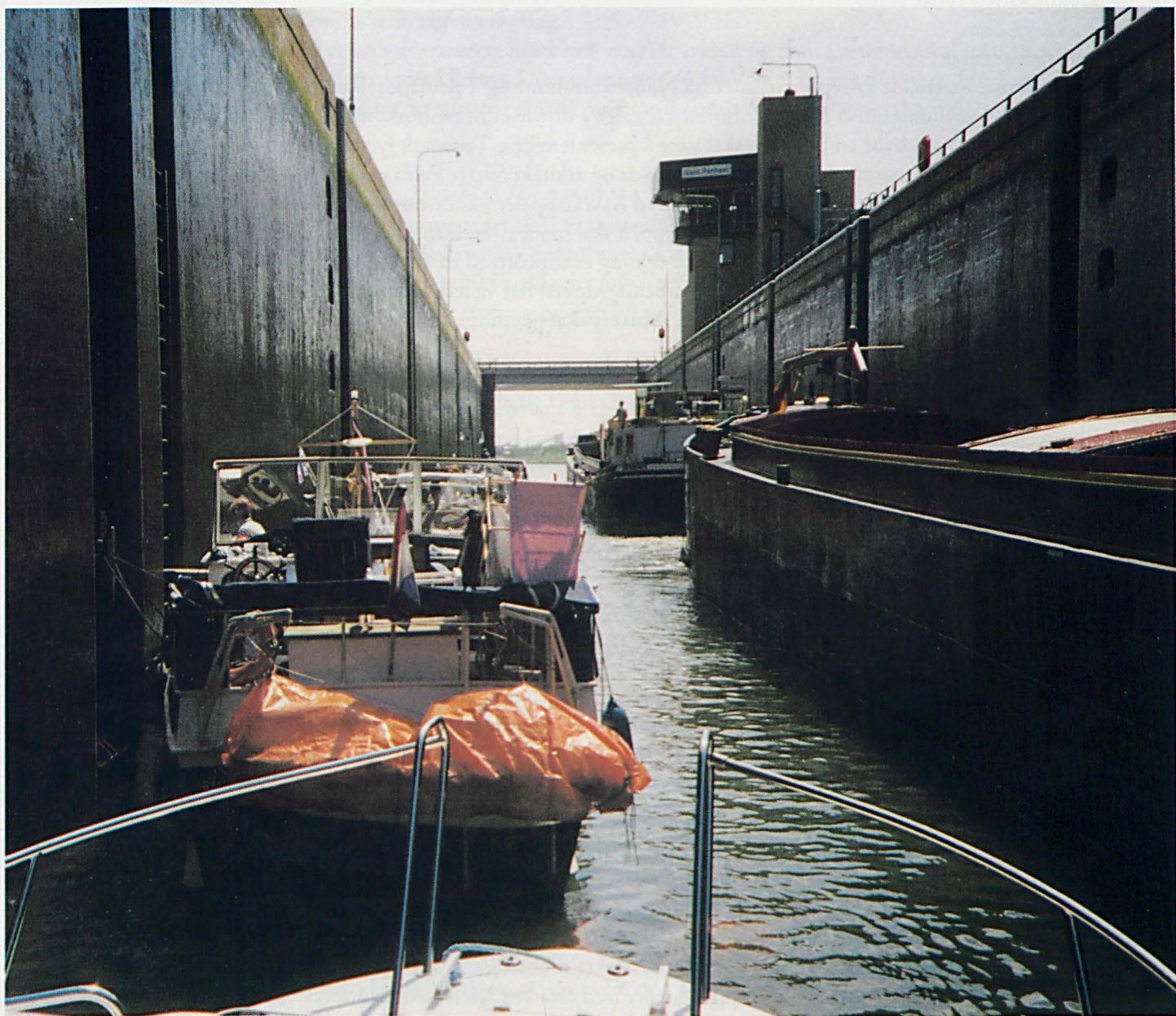
SLUSE

MEDLEMSBLAD FOR
TELEMARKKANALENES VENNER

GLØTT

NR. 1 – 1998
14. ÅRGANG

På kanalene i Europa med egen båt – se side 12

Uttalelse om planer for «kanalmuseum»/informasjonssenter i Nome

Styret for Telemarkkanalenes Venner (TKV) har vurdert planene for et kanalmuseum på Ulefoss.

I forbindelse med planene ønsker Telemarkkanalenes Venner å uttale følgende:

Spennende planer for kanalmuseum i Nome

Planene for et kanalmuseum på Ulefoss foreligger og ble presentert for en nærmest fullsatt sal i Ulefoss samfunnshus i slutten av januar 1998. Telemarkkanalenes Venner har vurdert planene og hilser den diskusjon og det engasjement planene har skapt velkommen. Kanalen trenger oppmerksomhet også utenfor turistsesongen. Diskusjonen omkring planene for et kanalmuseum er nødvendig og sunt skal en makte å få til en samlet oppslutning og et felles løft for realisering av kanalmuseet i lokalsamfunnet og fylket forøvrig.

Telemarkkanalenes Venner har ikke blitt invitert til å være med i utredningen av et kanalmuseum, heller ikke er vi invitert til å uttale oss om planene. Vi håper likevel at Nome kommune og Telemark fylkeskommune lytter til kanalens venneforening med et åpent sinn. At synspunkter og meninger brytes i en, for kanalen, for Nome og for Telemark fylke, så viktig sak, anser vi verken som «lokalpatriotisk» eller som «smålig»!

(Jfr. plandokumentets første side.)

Kort om prosjektplanen:

Fra en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Nome kommune og Telemark fylkeskommune foreligger det nå en prosjektplan for et «kanalmuseum» i Nome. Gruppen har valgt å utrede et museumskonsept hvor vannet skal være det sammenbindende element, men hvor ambisjonen skal være å presentere hele Telemark fylke, dets landskap og historie fra et lokalt til et nasjonalt og internasjonalt perspektiv. Professor og arkitekt Sverre Fehn er engasjert til å utarbeide en skisse til et museumsbygg sentralt plassert ved elvebredden like ved Aall/Cappelens kraftstasjoner ved Ulefossen. Museet, slik det er beskrevet i rapporten fra arbeidsgruppen skal bestå av en formidlingsdel, en forskningsdel og en næringsdel. Bruttoareal er på 1200 kvadratmeter. Kostnad for åpning er stipulert til ca 40 millioner kroner. Årlig driftstilskudd er stipulert til 900.000 kroner. Hovedmålsettingen for arbeidsgruppen har vært at «**det skal etableres et nasjonalt museum på Ulefoss. Det profilerende element skal være kanalen. Museet skal gjennom kanalen formidle den øvrige industri og kulturhistorie.**»

Telemarkkanalenes Venner sier seg godt fornøyd med at det er Kanalen som vannvei som skal være det sentrale og bærende element i museets formidling. Med dette som utgangspunkt skal også tema som vannkraft, tømmer, transport, natur, geologi, industri og Ulefoss som sted belyses.

Telemarkkanalen som økomuseum og kulturvernarbeidet

Prosjektgruppen har ikke utredet økomuseumsbegrepet i plandokumentet. Det har fra museumshold og i tidligere utredninger vært pekt på at Telemarkkanalen/Bandakkanalen fra Ulefoss til Strengen i praksis utgjør et økomuseum. Selve kanalen med dens sluseanlegg og omkringliggende bygninger og anlegg er utvilsomt selve museet og det egentlige reiselivsprodukt. Fra kanalvennernes synspunkt ville det vært ønskelig om økomuseumsmodellen hadde vært bedre utredet. Det er vårt syn at kanalen med dens anlegg og bygninger fremdeles skriker etter vern, opprustning, dokumentasjon og tilrettelegging for besøkende. Det er mulig det ikke ligger noe motsetningsforhold mellom dette synspunktet og plandokumentet, men vi mener det er riktig å peke på dette forholdet.

Hva skal formildes og hvor oppleves kanalen best?

Ett spørsmål er hva som skal formidles og ivaretas av et museum. Et annet og like viktig spørsmål er hvor kjernen av kanalopplevelsen egentlig finner sted. Svaret er enkelt: Opplevelsen av kanalen skjer på eller langs kanalen som vannvei og naturopplevelse: Folk søker til steder der dramatikken, slusingen, stillheten, vannspeilet og båtene befinner seg. I så måte mener vi at behovet for tilrettelegging, informasjon m.v. er opplagt. Mye av framtidig tilrettelegging bør skje langs kanalen og ved sluseanlegg. Dette behovet kan delvis avhjelpes med et musealt bygg, en «vestibyle» eller et informasjonssenter som setter kanalbesøket inn i en sammenheng og som forsterker dramatikken og opplevelsen. Dette har Sverre Fehn langt på vei oppnådd med å legge kanalmuseet tett opp i kanalen ved elva ved Ulefossen. Motforestillingen til dette kan selvsagt være at selve museumsbygget tar opp konkurransen med den kanal og dramatikken det skal søke å si noe om. Kanalen lar seg best oppleve utenfor museet.

Reiselivsbegrunnelsen

Telemarkkanalenes Venner er primært opptatt av kanalen som teknisk kulturminne, men foreningen har også nedfelt i sin målsetting at foreningen skal ha som formål å stimulere til økt bruk av kanalen og vassdraget som ledd i næringsvirksomhet og ferie- og rekreasjonssammenheng.

Plandokumentet inneholder en egen markedsvurdering av et kanalmuseum lokalisert til Ulefoss.

Fra et rent markedssynspunkt synes begrunnelsen for å etablere et kanalmuseum på Ulefoss ganske tynn:

«Problemstillingen for kunden etter at et evt. kanalmuseum er realisert blir at man kan velge mellom båtturer (som nå), landbasert besøk (gratis) og kanalmuseum (betalt).»

I dette resonnementet ligger at betydningen av et kanalmuseum i reiselivssammenheng ikke skal overvurderes. Det ligger altså ikke an til store utslag hverken når det gjelder økning i antall besøkende til Telemark eller til kanalen. I beste fall kan kanalproduktet «stjele» markedsandeler fra andre attraksjoner i fylket. Kanalvennene vil peke på at i reiselivssammenheng synes Lunde å peke seg ut som det definitivt mest sentrale trafikkknutepunkt. Dette problematiserer reiselivsbegrunnelsen i den foreliggende planen ytterligere.

Tomtevalg

Spørsmålet om tomtevalg har vært det mest brennbare spørsmålet i debatten til nå. Bakgrunnen for dette er at det opprinnelig forelå et forslag om et tomtealternativ lokalisert til Øra-området på Ulefoss. Også til dette tomtealternativet har Sverre Fehn skissert et museumsbygg/informasjonssenter.

TKV mener at dette alternativet er like så spennende som elvealternativet og at det derfor burde vært utredet. Så er ikke tilfelle og det er beklagelig. Imidlertid åpner også plangruppen for at en kan komme tilbake til dette alternativet hvis de tekniske løsninger for elvealternativet ikke finner sin løsning.

Styret i kanalvennene vil peke på at Øra-alternativet innebærer et godt avklart og definert tomteareal med en sentral plassering i forhold til riksveien, Norsjø, tettstedet Ulefoss, Ulefos Jernverk, Øvre Verket og kanalutløpet. For å få med næringslivet i Ulefoss i et økonomisk spleiselag for å realisere planene om et museum/info-senter synes dette alternativet som det beste.

Romprogram

Den begrensede tomte for museumsbygget begrenser også funksjonene og utviklingspotensielat noe.

Mulighetene for sambruksfunksjoner med Telemarkkanalen, turistkontor m.v. synes minimale når det er avsatt svært lite areal til kontorer. (45 m²) Fra et musealt synspunkt virker det noe uhensiktsmessig å bygge et nytt museumsbygg når arkiv, verksted/lager og magasin hver seg ikke har fått større areal enn 20 m².

Parkering

Parkering og adkomst til museet er opplagt kronglete og vanskelig.

Framtidig utbygging

Framtidige utvidelser ved elvealternativet/Aall-alternativet synes svært begrenset selv om det er avsatt et mulig areale mellom vestibyle og vei som ikke er utnyttet. For en evt. utvidelse og flerbruksfunksjon er det begrensede arealet for utvidelser svært uheldig for utvikling av museet.

Konklusjon: Vis verda vassvegen!

Telemarkkanalenes Venner sier seg glad for at det nå foreligger konkrete planer for etablering av et kanalmuseum/kulturhistorisk informasjonssenter på Ulefoss. Planene inneholder mange spennende elementer som bør være med videre uavhengig av hvilken tomt man til syvende og sist velger for realisering av museet. «**Vis verda vassvegen**» er i seg selv et mangesidig og glitrende uttrykk. Kanskje dette skulle bliu det endelige navnet for museet/informasjonssenteret?

Kanalvennene vil understreke at det fra et vernesynspunkt er opplagt at kanalen trenger mer ressurser til vern av bygninger og anlegg. Kanalen trenger også ytterligere tilrettelegging for besøkende. Dette bør skje flere steder samtidig; i et museumsbygg, men like mye i en forbedring og bedre skjøtsel av selve kanalanlegget, bygningsmassen, naturen, m.v.

Sist, men ikke minst vil vi i vår konklusjon peke på behovet for et demokratisk sinnelag når man skal håndtere denne saken videre. For å realisere planene om et kanalmuseum i Nome trengs det at alle gode krefter vil noenlunde det samme. Det oppnår man ikke ved å legge lokk på diskusjonen og debatten. Nei, «**Vis verda vassvegen**» gjennom åpne sluser og åpen kanal! Da vil ideen om kanalmuseet i Nome også kunne realiseres om ikke altfor lenge...

For Telemarkkanalenes Venner

Gisle Kavli
formann

En annerledes gave

..... proppfull av natur og kulturopplevelser!

Sluse cruise med
M/S «Victoria», M/S «Henrik Ibsen» og M/S «Telemarken»

priser fra hundrelappen og oppover

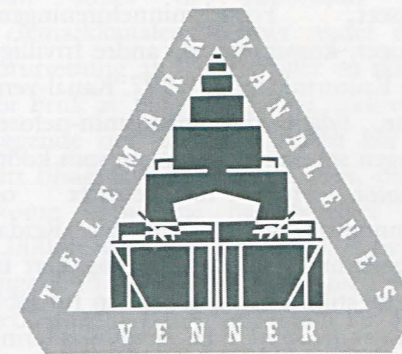
Ring oss, så vil vi skreddersy et gavekort for deg!

Tlf.: 35 53 03 00 – Fax 35 52 70 07

Telemark
REISER

POSTBOKS 2813 KJØRBEKK – 3702 SKIEN

Rutebåtene trafikkerer kanalen i perioden 18. mai til 6. september 1998

TELEMARKKANALENES VENNER

Hvem sitter i styret og komiteer?

STYRET	Telefon:
Gisle Kavli, formann	35 94 54 81
Merete Moe	35 94 50 02
Johannes Skarprud	35 05 35 73
Vidar Edvardsen	35 53 64 35
Sveinung Leikvoll	35 94 72 00

VARAMENN	
Johan Rye-Holmboe	35 50 22 37
Brita Lodberg-Holm	35 94 54 81

KASSERER/SEKRETÆR	
Marie Bergsli.....	35 52 30 65

TEKNISK KOMITE	
Tore Kvaale	35 94 22 10

I REDAKSJONEN	
Per Svein Bratsberg	35 52 31 57

Foreningens adresse:
Telemarkkanalenes Venner
Postboks 372 Sentrum
3701 SKIEN

GS-banken bankgiro: 2610.22.15256

Postgiro: 0807 2100949

Forsidefoto:
Hører til artikkelen på side 12 og viser slusen som førte båten fra Maastricht i Nederland over grensen til Belgia.

1. side etter idé av Kjell Dahl.

Grafisk tilrettelegging: Genius Forlag, Skien.

Trykk: Oluf Rasmussen A/S, Skien.

Årsmøte

Det innkalles til årsmøte i Telemarkkanalenes Venner
torsdag 12. mars kl.19.00

Sted: «Louises Café»,
ved gågata i Skien
(inn i smuget og opp i 2. etasje)

Dagsorden:

1. Valg av møteleder
2. Årsmelding for 1997
3. Regnskap for 1997
4. Valg
5. Arbeidsplan og budsjettforslag for 1998
6. Kontingent
7. Innkomne forslag

Kanalprisen for 1997 vil bli utdelt på årsmøtet

Program for årsmøtet:

Visesangeren Bernt Solvoll

Enkel servering

Årsmelding 1997 for Telemarkkanalenes Venner

1. Styret

Styret har i 1997 hatt følgende sammensetting:

Formann: Gisle Kavli

Styremedlemmer:

Vidar Edvardsen
Johannes Skarprud
Sveinung Leikvoll
Merete Moe

Varamedlemmer:

Johan Rye-Holmboe
Brita Lodberg--Holm

Sekretær/kasserer

Marie Bergsli

1.1 Teknisk komite

Ansvarlig i teknisk komité er Tore Kyaale, og han har anledning til å delta på styremøtene. Det har i 1997 ikke vært noen aktivitet i teknisk komité.

1.2 Redaksjon for Slusegløtt

Per Svein Bratsberg har også for 1997 hatt en sikker hånd om redaksjon, produksjon og utgivelse av «Slusegløtt». Slusegløtt har kommet ut med 2 utgivelser i 1997.

1.3 Virksomheten i styret

Styret har hatt 5 ordinære styremøter siden forrige årsmøte. Styremøtene har alternert mellom Skien og Ulefoss. Et styremøte ble kombinert med "Idédugnad vedr. baksterhuset på Eidsfoss". Her møtte styret i TKV, Bondekvinnelaget i Nome, repr. fra Telemarkskanalen, repr. fra Ulefoss Hovedgaard samt Nome Utvikling for å diskutere fremtidig utnyttelse av baksterhuset

Viktige saker: Se under punkt 3.

1.4 Tilskudd

Fra Telemark Fylkeskommune har vi fått kr. 4.500,- i drift- og administrasjonstilskudd for 1997.

1.5 Gaver

Foreningen har søkt om utdeling av gavemidler fra en rekke banker i Telemark. Dette resulterte i følgende tildelinger: Kr. 5.000,- fra GS-Banken, Skien, kr. 1.000,- fra Holla Sparebank, Ulefoss.

1.6 Aksjer

1 stk. aksje i Skien Telemarkens Dampskibsselskap, verdi kr. 0,-.
2 stk aksjer i Turist-Trafikk Dalen a/s a kr. 1.000,-

1.7 Frimerker

Verdien av restbeholdningen av «Victoriamerker» pålydende kr.1.30 er kr. 595,40.

1.8 Andeler

5 andeler á kr. 200,- i Slepebåten Eriks Venner. bokført verdi kr. 0,-.

1 andel á kr. 1.000,- i Telemarkreiser a.l., bokført verdi kr. 0,-.

I begge selskapene/foreningene betaler vi en årlig medlemskontingent med kr. 100,- til Eriks Venner og kr. 750,- til Telemark Reiselivsråd (som medlem i Telemarkreiser a.l.).

2. Medlemmer

Siste oversikt over medlemstallet viser:
Privatmedlemmer 401
Bedrifter/organisasjoner/-kommuner 36
TOTALT: 437

2.1 Arrangementer for medlemmene

I 1997 ble det gjennomført to arrangementer for medlemmene.

14. juni arrangerte vi medlemstur til Vrådal, med innlagt båttur og guiding på Nisser og Vråvatn

Etter båtturen var det hyggelig middag på Quality Straand Hotel. Deretter besøkte vi Kviteseid kirke hvor vi overvar teaterforestillingen «Kristin Lavransdatter med Juni Dahr. Turen var gjennomført som et samarbeid med Fortidsminneforeningen og Telemark Historielag.

Telemarkkanalens Venner inngikk allerede i 1996 et samarbeid med Telemark Fylkeskommune, Fylkes-

museet, Fortidsminneforeningen, museer, kommuner og andre frivillige om Kulturminneåret 1997. Kanal-vennene, fylket og Fortidsminneforeningen spleiset på stillingen som koordinator for forberedelser og gjennomføring av aktiviteter. Reidar Skogheim fra Seljord ble engasjert til denne stillingen og gjorde en fin jobb som endte opp i en bred markering over hele fylket med en rekke tiltak og arrangementer. Det viktigste vi fikk til i Kulturminneåret var kulturminne-stafetten. Dette var en idé som Vibeke Mohr lanserte og som ble meget godt mottatt i hele landet. Kulturminne-stafetten førte til en stor og omfattende diskusjonen rundt om i kommunene hvor kulturminners verdi og betydning ble satt på dagsorden såvel hos folk flest som hos politikere og offentlige myndigheter.

Formannen deltok i planleggingen av Kulturminneåret og var også med på noen arrangementer. Likeledes deltok Vidar Edvardsen på seminar og arrangementene i Skien.

2.2 Medlemskontingent

Medlemskontingenten for 1997 har vært kr. 100 for privatpersoner og kr. 500 for bedrifter, organisasjoner og kommuner.

3. Viktige styresaker i 1997

3.1 Baksterhuset, Eidsfoss

Styret har også i 1997 arbeidet med det siktemål å få Telemark fylkeskommune, som er eier av det gamle baksterhuset, til å ta ansvar for å sette huset i stand igjen. Det er foreningens syn at baksterhuset utgjør et viktig element i miljøet ved slusevokterboligen i Eidsfoss. Vidar Edvardsen har utarbeidet tegninger for istandsetting, mens arkitekt Håvard Gjernes har utarbeidet kostnads-overslag for hva istandsettingen vil koste. Dette har Gjernes gjort vederlagsfritt for foreningen. Formannen har hatt møter med kanalkoordinatoren og representanter for Nome kommune for om

mulig få til et samarbeid om arbeidet med istandsetting av huset. Kanalstyret har bevilget kr. 80.000 som stilles til disposisjon for Telemarkkanalens venner under den forutsetning at vi utarbeider en skisse for bruk av baksterhuset og omkringliggende områder. Fra Staten har vi fått tilsagn om tilsvarende sum, mens Nome kommune har bevilget kr. 5.000. Brødrene Rønningen, Ulefoss er engasjert til å utføre arbeidet med bygget. Arbeidet starter opp våren 1998.

3.2 Estetisk veileder for Telemarkskanalen

Foreningens styre har gjentatte ganger tatt opp denne saken med Telemark fylkekommune og har etterlyst en oppstart av arbeidet. Foreningen har dessuten mottatt tilsammen kr. 20.000 som er avsatt til planarbeidet.

3.3 Sauherad Kulturverkstad -prosjektassistanse for videreutvikling av Årnes brygge.

Formannen har bistått en idegruppe i Sauherad som har utarbeidet en skisse for istandsetting og ny bruk av gammel låve og uthusbygninger på Årnes brygge. Fylkeskommunen bevilget et mindre tilskudd til arbeidet. Sivilarkitekt Olav Skjeldal har stått sentralt i pådriverfunksjonen, men Sauherad kommune synes å ha mistet interessen for prosjektet og følger ikke opp det de sier de skal gjøre. Kanalstyrets leder Kjell Stundal er orientert om planene. Tanken er å bygge om låve og gammelt fjøs til verkstedbygninger for ulike kunst-former, m.v. Kanalvennene avventer videre utvikling i saken, men vil påpeke at temaet tilbakeføring av brygger og kommunenes rolle bør settes på dagsorden snarest mulig.

3.4 Gjennoppsettelse av «Kanalrådet»
Styret har overfor Telemark fylkeskommune tatt til orde for gjennoppsettelse av det tidligere «Kanalrådet». Formannen ble invitert til å være med på et seminar på Ulefoss hvor han innledet med et foredrag under overskriften «Telemarkskanalen - søkelys på mulighetene.»
Høsten 1997 deltok foreningen v/ sekretæren på et oppsummeringsmøte på Ulefoss, for kanalsesongen 1997. Arrangementet var i regi av Telemark Fylkeskommune.

Etter styrets mening er det viktig at kommunene, reiselivsnæringa og frivillige organisasjoner og lag igjen kan etablere et forum hvor utvikling av Telemarkskanalen blir satt på dagsorden. Styret er svært opptatt av at arbeidet med utvikling og vern av kanalen blir et felles anliggende, primært for fylkeskommune og kommunene, men også en utfordring for interesserte innen det frivillige organisasjonsapparatet, reiselivet, det øvrige næringslivet og private oppsittere langs kanalen.

4. Annen virksomhet

4.1 Medlemsbevis- bedriftsmedlemskap

Dessverre ble fotogrunnlaget for medlemsbeviset/bedriftsmedlemskap for dårlig til at det kunne settes i produksjon. Styret arbeider videre med saken.

4.2 Medlemsverving

Medlemsvervingen har i hovedsak foregått via annonsering i "Slusegløtt". Vi har i 1997 fått 19 nye medlemmer.

4.3 Kanalprisen 1996

Kanalprisen 1996 ble utdelt i forbindelse med årsmøtet 1997 og gikk til

Skuespillerkompaniet i Sauherad for sin innsats for teater langs kanalen.

4.4 Lysbildeserien

Foreningens lybildeserie har vært på utlån 3-4 ganger i løpet av året, bl.a til Lunde Sogelag. Knut-Åge Refsdal fra Statens Vegvesen viste lysbildeserien ved sitt besøk på Vallø Eldresenter og Johannes Skarprud var tilstede med lysbildeserien på Samvirkelagens årsmøte i Kviteseid.

4.5 Div. representasjon

Foreningen v/ sekretæren var representert på generalforsamlingen i Turist-Trafikk Dalen a/s i Høydalsmo. Per Svein Bratsberg representerte foreningen på allmøte i forbindelse med "Skien 1000 år".

5. Styret for Telemarkkanalenes venner ønsker å takke sine medlemmer, komiteer og samarbeids-partnere for et godt samarbeid i 1997.

NYHET!

Besøk Telemarkkanalen på Internett:

www.telemarkskanalen.com

RESULTATREGNSKAP FOR 1997

DRIFTSINNTEKTER		DRIFTSUTGIFTER	
Medlemskontingenter	50.00,00	Kanalprisen	5.010,00
Salg av trykksaker	3.690,00	Kontor/administrasjon	16.675,70
Driftstilskudd Telemark fylkeskommune	4.500,00	«Slusegløtt»	19.446,00
Gave GS-banken	5.000,00	Styre-/medlemsmøte	2.575,00
Gave Holla Sparebank	1.000,00	Medlemskontingenter	950,00
Tilskudd fra Nome kommune til bakstehuset på Eidsfoss	5.000,00	Bortsatt arbeid	5.000,00
Renteinntekter	4.182,44	Gaver	976,00
Inntekter medlemstur	23.506,00	Medlemstur.....	25.910,00
<hr/>		<hr/>	
TOTALE DRIFTSINNTEKTER	96.878,44	TOTALE DRIFTSUTGIFTER	76.542,70
<hr/>		<hr/>	
		DRIFTSOVERSKUDD	20.335,74

Balanse pr. 31.12.97

EIENDELER		GJELD OG EGENKAPITAL	
Kasse	11,00	Kortsiktig gjeld til telemark fylke	5.000,00
Postgiro	3.025,12	Egenkapital pr. 31.12.95	119.161,28
GS-banken 2610.22.15256	3.534,28	Årets overskudd	20.335,74
GS-banken 2610.50.28082	135.331,47		
Frimerkebeholdning	595,40		
Aksjer ¹⁾	2.000,00		
<hr/>		<hr/>	
SUM EIENDELER	144.497,27	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	144.497,02

NOTE TIL REGNSKAPET

¹⁾ Aksjer: 1 stk aksje i Skien-Telemarkens Dampskipsaksjeselskap bokført verdi kr. 0,-
2 stk. aksjer i Turist-Trafikk Dalen a/s bokført verdi kr. 2.000,-

Skien 31. desember 1997
26. januar 1998

Regnskapet revidert og funnet i orden.
Marit Jørgensen
Revisor.

Budsjettforslag for 1998

INNTEKTER		UTGIFTER	
Renteinntekter	4.000,-	Medlemsverving	7.000,-
Medlemskontingent	50.000,-	Slusegløtt	24.000,-
Adm.tilskudd	4.000,-	Kanalpris	5.000,-
Gaver	5.000,-	Kontor/administrasjon	25.000,-
Salg av trykksaker	2.000,-	Medlemskontingenter	1.000,-
Bakstehuset, Eidsfoss	160.000,-	Bortsatt arbeid	5.000,-
Overført fra egenkapitalen	26.000,-	Styremøter/medlemsmøter	4.000,-
		Bakstehuset, Eidsfoss	165.000,-
		Estetisk veileder	20.000,-
<hr/>		<hr/>	
	251.000,-		251.000,-

VALGKOMITEEN'S FORSLAG

Formann og 2 styremedlemmer velges for 2 år og varamedlemmene velges for 1 år av gangen.

Følgende personer er på valg:

Valgkomitéens forslag:

Formann: Gisle Kavli, på valg
Styremedlem: Vidar Edvardsen, på valg
Styremedlem: Johannes Skarprud, på valg

Formann: Gisle Kavli
Styremedlem: Vidar Edvardsen
Styremedlem: Johannes Skarprud

2 styremedlemmer som ikke er på valg:

Styremedlem: Merete Moe
Styremedlem: Sveinung Leikvoll

Varamedlem til styret: Johan Rye-Holmboe
varamedlem til styret: Brita Lodberg Holm

Varamedlem til styret: Johan Rye-Holmboe
varamedlem til styret: Brita Lodberg Holm

Revisor: Marit Jørgensen

Revisor: Marit Jørgensen

Forslag til valgkomité:

Finn Skaardal Per Bjørn Solvang Per Svein Bratsberg

Finn Skaardal Per Bjørn Solvang Per Svein Bratsberg
Valgkomitéen

Forslag til arbeidsprogram 1998

1. Bakstehuset på Eidsfoss
2. Estetisk veileder
3. Medlemsverving
4. Arrangementer for medlemmene
5. Samarbeid med Telemark fylkeskommune og reiselivsnæringen
6. Samarbeid med «Viser ved kanalen»
7. Skiensnatta 13. juni 1998

Viser ved kanalen

Fredag
19. juni: Kl. 19.00 Åpningskonsert på «Lille Ulefos» med bl.a. Louis Jacoby. Grillkveld.
Kl. 23.00 kirkekonsert i Flåbygd kirke med Sondre Bratland og Annbjørg Lien.

Lørdag
20. juni: Kl. 13.00 «Folketonar i naturens katedral – Vrangfoss sluser».
Folkemusikk-gruppa RAFT.
Kl. 16.00 «Fra Prøysen til Piaf» på Strengen brygge, med Grete Faremo, Magne Lindholm og Kjetil Skaslien.
Kl. 20.00 «Lillebjørn og Dylan på Lunde sluse» med Lillebjørn Nilsen og Kåre Virud.

Søndag
21. juni: Kl. 16.00 «Nora og Kari på Lunde sluse».
Mimrekonsert med Nora Brockstedt og Kari Svendsen.

Visehelg
ved
Telemarks-
kanalen
18.–21.
juni

19.–21. juni. Med Telemarkskanalen som ramme, blir det arrangert visehelg, «Viser ved kanalen», hvor man kan garantere en stor kultur- og naturopplevelse. Programmet er meget variert og spenner fra Prøysen til Piaf og fra folketonar til Dylan. I tillegg til faste konserter blir det musikk og sang både langs kanalbredden og ombord på rutebåtene.
Smakebiter fra programmet:

BOKTILBUD

Telemarkkanalenes Venner har kjøpt restopplaget av boken

«KANALEN 100 ÅR»

som ble utgitt i forbindelse med Kanaljubileet i 1992

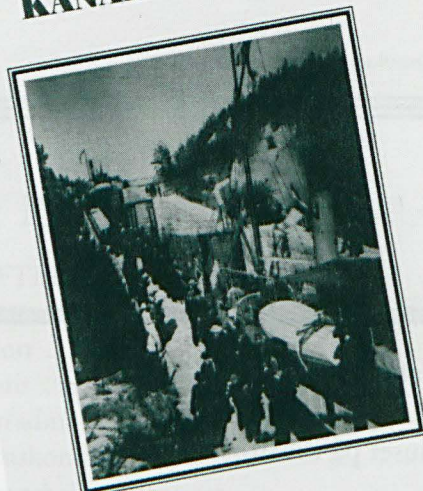
Utgiver var Telemark Historielag

Pris kr. 150,- + porto

Bestilling i tlf.: 35 52 30 65 e.kl.17.00, eller skriv til:

Telemarkkanalenes Venner
Postboks 372
3701 SKIEN

KANALEN 100 ÅR

TELEMARK HISTORIE
Årsskrift for Telemark Historielag Nr. 15 - 1992.

Skotfosstien - en ny opplevelse langs kanalen

Skotfosstien er en 3,7 km lang kultursti som ferdigstilles i mai 1998. Stien starter ved Løveid sluser på Skotfoss, går videre forbi gamle Skotfos Bruk og følger vassdraget på yttersiden av Røråsen. Stien forteller om stedet Skotfoss, kanal- og industrihistorie.

Ideen

Ideen om en kultursti på Skotfoss kom fra Skotfoss Historielag i 1996. I samarbeid med Kulturavdelingen i Skien kommune og grunneierne Telemarkskanalen og AS Union ble det satt i gang et eget prosjekt for å få dette til. Prosjektet har involvert en rekke lag og organisasjoner på Skotfoss, og dugnadsinnsatsen rundt ryddingen av stien har vært enorm!

Historien

Langs kulturstien skal det settes opp 12 tavler med kulturhistorisk informasjon. Foruten tekst-materialet, er skiltene rikt illustrert med gamle fotografier og tegninger. Tekst- og billedmaterialet knytter seg direkte til miljøet rundt skiltene: Boligmiljøet rundt slusene, gamle lagerbygg eller pokerplassen... Visste du at Skotfoss Bruk i sin tid var Nordens største papirfabrikk, og at Skandinavias første elektriske jernbane gikk på Røråsen? Hva som skjedde da kong Oscar II besøkte Skotfoss, kan du lese om på et av skiltene. På tuppen av Røråsen ligger to gravrøysar fra bronse- eller jernalder (1800 f. Kr - 1000 e. Kr). Disse to er store sammenlignet med røysene ellers langs vassdraget, og er vel verdt et besøk.

Åpningen

Åpningen av Skotfosstien skal feires med brask og bram fra 16. - 24.mai! Det er lag og organisasjoner på

Langs Skotfosstien kombineres frisk luft og kulturhistorisk læring!

Foto: Tom Riis.

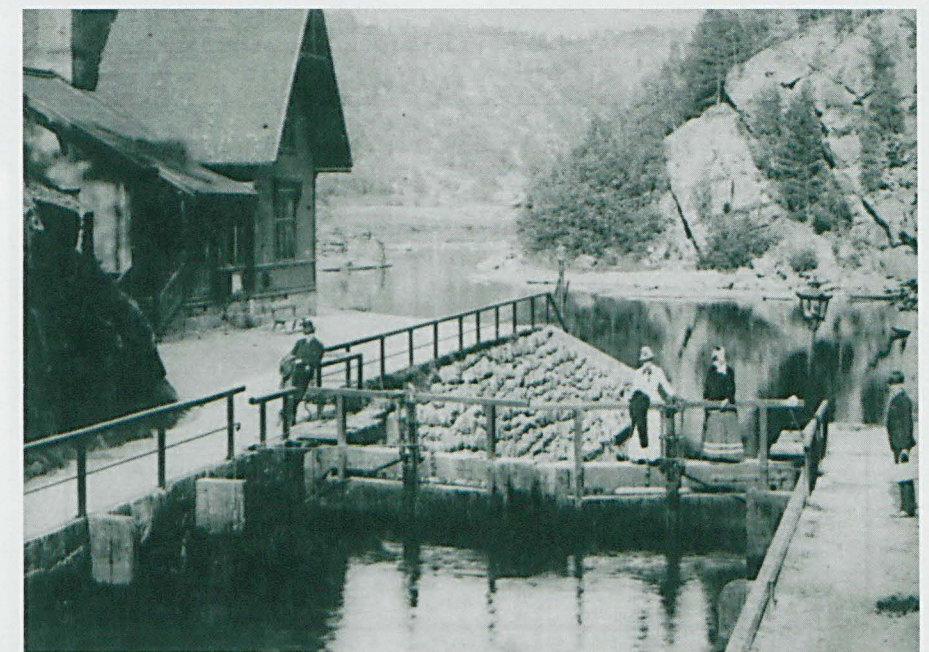
Skotfoss, AS Union og Kulturavdelingen som samarbeider om dette. Programmet er ikke klart ennå, men vi kan i alle fall friste med Historietur til Michaelshula, malerit utstilling med motiver fra Skotfoss på Galleri Løveid, konserter i Skotfoss kirke, dramatisering av sluseslaget fra 1931 og turpasstur med

Skien- Telemark Turistforening. Programmet vil være klart før påske.

Noen spørsmål?

Kontakt Guro Honningdal i kulturavdelingen,
Skien 35 58 13 80

Vi sees langs Skotfosstien!

Løveid sluser og sluseboligen i «Hølen» 1893. Foto utlånt av Skotfoss Historielag.

Drømmen om kanalene i Europa

Rannveg og Nils Henriksen trosset barn og barnebarns advarsler og seilte inn i sin feriedrøm på Kontinentets kanaler. De to oldeforeldrene seilte i ti uker på Europas vannveier - 2391 sjømil gjennom 180 sluser.

Den hadde ulmet lenge, drømmen om Europa, etter en debut på Telemarkskanalen i 1992 og svenneprøven på Gøta Kanalen i 1996. Hva med å prøve seg på den store utfordringen, kanalene i Tyskland, Nederland, Belgia og Frankrike? Og ikke minst de lange kyststrekningene og åpne havområderne for å komme seg dit?

Rannveg og Nils Henriksen fra Hisøy ved Arendal bestemte seg for å våge å seile inn i sin feriedrøm i pensjonistalderen, 72 år og oldeforeldre. Ikke i en sjanseseilas, men en grundig forberedt ferd.

- Skulle det skje noe, ville vi jo være sammen, sier de. For sammen har de vært i et langt liv, et 45 år langt ekte-skap.

Nå kan de såkalt pårørende puste lettet ut, Rannveg og Nils har kastet anker i havnen på Hisøy, for denne gang. Men det er ikke godt å vite hva de senere vil finne på. Selv er de strålende fornøyde - etter en ferd som ikke ble noen lystseilas, men en hard jobbetur. Men det passet dem utmerket, for de bryr seg ikke om å stevne mot nærmeste bukt for å grille, skåle og drikke kaffe.

Nå har de fått masse ny erfaring, og vissheten om at det går an å nå sitt mål, hvis man vil, forbereder seg godt, er utadvendt og - ikke minst - har god tid.

Ship shape

Ekteparets båt - «Alta» - er en combi - båt på 28 fot. Ingen luksus cruiser, men et praktisk innredet fartøy med salong, store cabin med ståhøyde, elektrisk toalett, kaldt og varmt vann og praktisk kjøkkenløsning. Nytt VHF - anlegg og ny motor. Navigator. Alt

ship shape - men de opplevde likevel at de som regel var de eldste i det minste fartøyet på kanalene.

Nå stiller de riktignok som mannskap i særklasse, i og med at Nils er maskinistutdannet og har seilt i både utenriksfart og kystfart mellom Bergen og Kirkenes. Likevel har de sammen gått på båtførerkurs og VHF - kurs, som de eldste kursdeltagerne blant en gjeng 20-30-åringer - og Rannveg som eneste dame.

Etter ferden fra Gøta Kanalen bestemte de seg: Nå er tiden inne. Reiser vi ikke i år, blir vi for gamle. Etter et godt tips meldte de seg inn i Langtidssejlernes Forening i Århus i Danmark, og fikk tilsendt dansk litteratur om kanalfart i Europa. De spurte seg for hos venner og kjente, lånte bøker, men erfarte at det var lite å hente på norsk. I Nautisk Forlag i Oslo kjøpte de et kart, «Wasserstrassen in Europa», men trengte likevel flere detaljkart, samt sjøkart for de ulike havstrekningene.

Et par andre tiltak er helt nødvendige for alle som legger ut på en kanal-odysse. Nemlig: Skriftlig tillatelse fra forsikringsselskapet til å bruke båten i forskjellige europeiske land. Utvidet reiseforsikring. Målebrev fra Skipskontrollen - et meget viktig identifikasjonsbevis for fartøyet. E111-skjema for begge fra trygdekontoret som bekrefter retten til å få sykehjelp ved øyeblikkelig behov etter EØS-avtalen. Det kan også være smart å skaffe seg adresser og telefonnumre til de norske ambassadene i de aktuelle landene.

Lastet med brun ost

Så lastet de «Alta» med brunost, kaviar, knekkebrød, Farris og strikkesetøy. Goodbye Hisøya.

Det er avgjort ingen bestefarsvals å ta seg fra Arendal via Tønsberg, svenskekysten og dansk farvann til kontinen-

Rannveg og Nils Henriksen i sofakroken hjemme på Hisøya, utenfor Arendal.

©AftenpostenGrafikk/R.J.

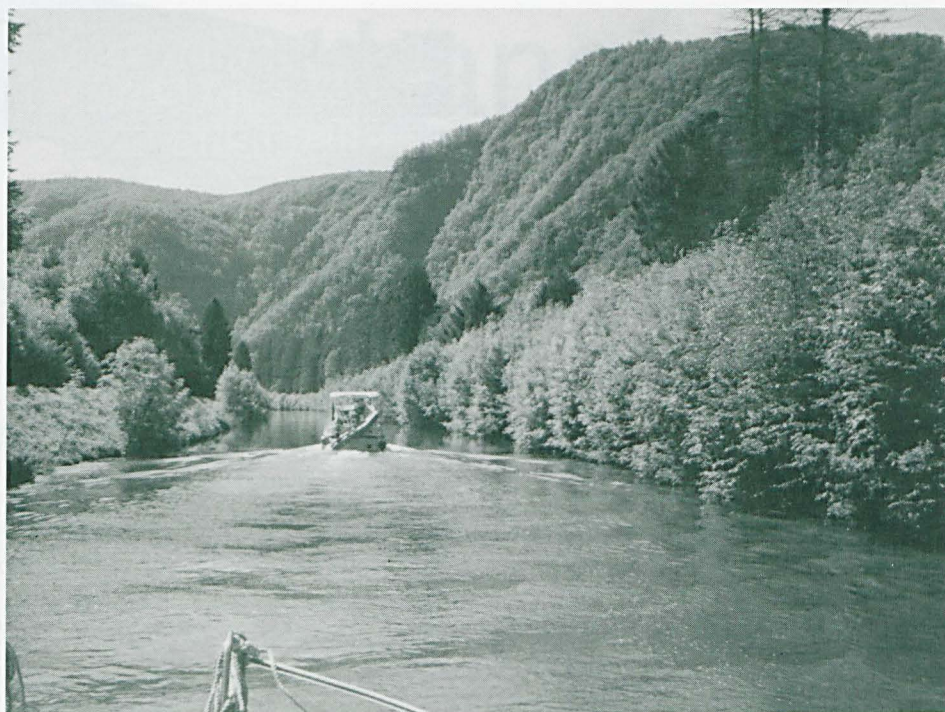
Metz i nord-Frankrike.

Over den lille kanalbyen Cochem sør for Koblenz i Tyskland kneiser et lite slott.

ter. Allerede i Strømstad fikk de den første Håndrekning, noen imøtekomende tyskere forærte dem en tidevannstabell, noe de selv ikke hadde hatt i tankene, som er til uvurdelig nytte. Variasjonen mellom flo og fjære kan være opptil tre meter.

I Kielerkanalen, eller Nord Ost See Kanal, møtte de den første slusen og Nils måtte klatre opp i et tårn for å betale avgiften på 30 mark. Så begynte alvoret på en ferd som skulle bringe dem gjennom tilsammen 180 sluser. Da var det avgjørende at samarbeidet og arbeidsfordelingen var innarbeidet og den enkeltes arbeidsoppgave definert. Så snart de nærmet seg en sluse, var Nils på plass med tauet foran, Rannveig bak, og vel inne i slusen var det å hake seg fast med tauet i festeanordningene langs sluse-veggene.

Kanalene pløyer gjennom frodige grønne daler, som her i Charleville i Frankrike.

Flytende landevei

Slik tråklet de seg frem nord i Tyskland, med en avstikker til Hegoland, i Holland, forbi byer og landsbyer. I Groningen ble de kontaktet av en indonesisk mann som snakket norsk. Han hadde vært gift i Skien og var en gammel venn av Aage Samuelsen.

Han kjørte oss rundt en hel formiddag, bød på matjesild og løk fra noe som lignet en pølsebod, forteller Rannveig.

I Amsterdam bukserte de seg frem til to dagers forankring i en smekkefull Sixhaven, før de gled videre på de små sidekanaler til den store Julianakanalen på vei til Maastricht. – Rene landeveien, grønt og pent på begge sider,

med bondegårder og dyr sier Nils. På siste sluse ut av Holland senket slusebetjenten ned en tresko i en tråd, slik at turistene kunne putte oppi et bidrag – hvis de ville.

Som høflighet tilsier, førte båten gjesreflagg i de forskjellige land. I Belgia måtte de i tillegg benytte et rødt flagg med hvit firkant for å vise at båten var manøveringsdyktig. Der måtte de også kjøpe en slags passerseddel til en symbolsk pris på 0,35 belgiske franc som måtte stemples ved hver sluse, men på den måten ble det holdt en oversikt over hvor de befant seg.

Slott og kirker

Belgia seilte de forbi store industriområder, men etterhvert som de klatret

innover i landet ble det landlig og vakert med både slått og kirker. En øyenslyst som fulgte dem inn i Frankrike.

For å komme inn i Frankrike måtte de betale 204 franske franc for ferden på kanalene i to uker. De tok seg helt inn til Verdun og Nancy, stakk som snarest innom Luxembourg og i Moseldalen, som er kranset av frodige vinmarker, ut i selveste Rhinen, videre Köln, Duisburg og inn i kanalene til Lübeck og Travemünde. Før hjemfarten via våre skandinaviske nabokyster.

En av de siste sluseutfordringer var det enorme, 38 meter høye heveverket fra Elbe Seite Kanal til Elbe ved Scharnebeck, et av de siste heveverk som fremdeles er i funksjon i Europa. – Som å kjøre inn i et stort badekar, sier Nils.

Havneforholdene langs ruten var stort sett bra, best i Tyskland og Holland, sier de. – De fleste steder har toalett og dusj. I noen havner er det også muligheter for å få vasket klær.

I Tønning tok havnekapteinen, en dame, hånd om hele klesvasken gratis, og inviterte oss på grillparty, forteller Rannveig. – Butikker og supermarkeder ligger gjerne litt unna havnen, så det er lurt å ha med en trillebag, ikke minst for å frakte mineralvann og drikkevann. Rikelig med vann er viktig og nødvendig, vi drakk mellom to og tre liter vann per dag. Vanligvis går det greit å betale med kort, unntatt når

Elisabeth Skjelbred – ny kanalkoordinator

Telemark fylkeskommune - kanaleieren - har ansatt ny kanalkoordinator etter at Helle Stokke Gjerstad sluttet sist sommer. Den nye koordinatoren for Telemarkkanalen heter Elisabeth Skjelbred. Hun er Skiensjente, og har også vikariert i stillingen tidligere i en kort periode.

«Slusegløtt» utskremte kanalvenn har møtt den nye kanalkoordinatoren på hennes kontor i planseksjonen i Telemark fylkeskommune. Vi skjønner at det er mye nytt å sette seg inn selv om hun kjenner kanalen fra før. Men vi drister oss likevel til å spørre sånn ved startstreken av en ny jobb: Hva består arbeidet i når en er blitt kanalkoordinator?

Først og fremst skal mine oppgaver være koordinerende sier Elisabeth. Med det mener hun at fylkeskommunen som eier skal samarbeide og koordinere arbeidet med kanalen i forhold til kanalkommunene, private oppsittere, reiselivet og Statens vegvesen som har ansvar for teknisk vedlikehold av vannveien.

Samarbeidet med kommunene blir helt avgjørende for om vi i framtida skal kunne utvikle Telemarkskanalen. Fylkeskommunen vil som eier av kanalen ha et stort og delvis tyngende ansvar, men jeg vet at kommunene er villig til å bidra både med

ideer, samarbeid og penger når små og store prosjekter skal realiseres, sier hun med et smil.

Den nye kanalkoordinatoren har allerede på tenkestadiet en plan for forvaltning, drift og vedlikehold av bygninger og anlegg. Skjelbred som også har bakgrunn fra Fortidminneforeningen er opptatt av kanalen som teknisk kulturminne og mener at reiselivsproduktet skal utvikles

med forsiktighet og på kanalens og naturens premisser.

Og ett forhold er hun særlig opptatt av for tida: Kanalen bør gjøres bedre kjent for Telemarkingene og særlig folk fra Grenlandsdistriktet. sier Elisabeth Til sommeren kan de f.eks. reise til Nome og oppleve visefestival og spennende kulturinnslag langs kanalen. «Viser ved kanalen» og andre aktiviteter bør utvikles i samarbeid med initiativtakerne og kanalkommunene og bør gå over flere år» mener den nye kanalkoordinatoren. Utvikling av kanalen er og blir et spleiselag hvor alle gode krefter må dra sammen sier Skjelbred intenst. Husk bare på synnergieffekten fra kanaljubileet i 92... tilføyer hun.

Slusegløtts utsendte sier ja takk, nikker entusiastisk og ønsker Elisabeth mer enn velkommen til innsats for Telemarks vakreste og dramatiske kulturminne. Vi tillater oss også å ønske Elisabeth lykke til i koordinator-jobben.

Gisle Kavli

GODT Å HUSKE FØR DU STARTER

Forbred deg godt det finnes en rik flora av bøker om kanalfærder i Europa. Bøker finnes på svensk og dansk, men det bredeste tilbudet finner du på engelsk. Én om bord bør kunne snakke tysk og fransk i tillegg til engelsk, avhengig av hvilke land dere skal besøke.

NÅR DERE REISER, BØR DERE HUSKE:

- Sjø- og kanalkart.
- Oversikt over åpning- og stengetider på kanalene, samt hvilke kanaler som er stengt pga. reparasjoner mm.
- Tidevannstabell.
- Skriftelig tillatelse fra forsikringsselskapet til å bruke båten i forskjellige europeiske land.
- Målebrev fra Skipskontrollen.
- Utvidet reiseforsikring
- E111-skjema for begge fra trygdekontoret (rett til sykehjelp etter EØS-avtalen).
- Adresse/tlf. til norske ambassader.
- Adresse/tlf. til merkeverksteder for motoren.
- Rikelig med fendere.

man tanker diesel. Da kreves cash. På forhånd hadde de fått mange advarsler. Tenk på hva som kan skje i fremmede havner med ukjente mennesker og uvante forhold! Men Rannveig og Nils følte seg aldri utrygge, selv ikke midt i Amsterdam eller ved kanalkanten i en park i Lübeck. Ingen kjedelige episoder, ikke uro, fyll eller bråk. Likevel anbefaler de å ikke legge til hvor som helst, men holde seg til havnene, spesielt gjelder det eldre mennesker. Selv følte de seg friskere enn noesinne underveis, og det oppsto ingen uhell med båten. – Men det skyldes stort sett god planlegging og nitid oppfølging av båten og rutinene.

– De som seiler på kanalene er et eget folkeferd mener de. – Alle er vennelige og hyggelige, å prate med hverandre fra bakdekkene om kvelden. Dessuten:

Når man legger til kai er det alltid noen som tar i mot. En flott skikk som man kanskje burde lære noe av her hjemme.

Opplevelsene har vært like mange som kanaler og sluser til sammen. Spennende byer, vakker natur, historie, serverdigheter. Det pluserende livet og trafikken på kanalene er en opplevelse i seg selv med de store fraktestartøyene, de lekke lystbåtene, lekterne hvor folk bor fast og som både har blondgardiner, blomsterkasser, sykkel, ja enda biler om bord.

35 000 kroner

De mange slusene var en ny utfordring. Vel hjemme kan de nå gjøre opp regnskapet. 7 land, 63 overnattingssteder, 180 sluser, 2391 nautiske mil. Tilsammen brukte båten 3600

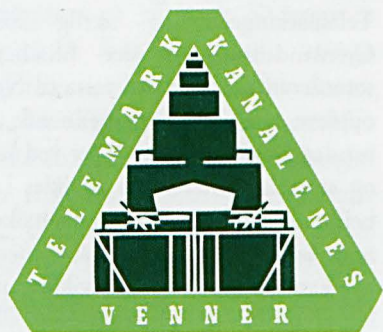
liter diesel - og den totale regningen kommer på oppimot 35 000 kroner.

Vi anbefaler gjerne folk en tur på Europas kanaler, sier Rannveig og Nils Henriksen. Det viktigste er kanskje å være godt forberedt, nøktern, men likevel utadvendt og aldri redd for hva som skjuler seg bak neste sving, eller neste sluse. Og hvis noen ønsker det, kan vi gjerne bidra med våre egne erfaringer.

Gjengitt med tillatelse fra
Aftenposten.
Tekst: Sissel Dahle.

B

Returadr.:
Telemarkkanalenes Venner
Postboks 372 Sentrum
3701 SKIEN

Bli kanalvenn!

Meld deg inn i Telemarkkanalenes Venner

I 1892 var ikke Bandak-kanalen den turistattraksjonen, slik vi kjenner den i dag. Dengang var det et særdeles dristig byggverk av stor ingeniørkunst, og den dag i dag befester Telemarkkanalene seg som en unik ferdselåre her i landet. Også internasjonalt sett er kanalens monumentale anlegg en levende representant for industrialismens begynnelse i Norge.

At sluseanleggene innover Telemarksbygdene ble vellykket, vitner den store aktiviteten som

ble etter århundreskiftet. Etterhvert som veiene ble bedre, mistet båttrafikken på Telemarkkanalene en stor del av sin betydning.

Så kom Turistene. Cirka 40.000 har gjestet kanalbåtene årlig fra midten av 80-tallet og fram til i dag. Det er vel ingen som vet hvor mange som avlegger de mange severdigheter langs den over 100 kilometer lange kanalstrekningen et besøk. At betydningen for de enkelte lokalsamfunn er store, er derimot hevet over tvil.

Telemark-kanalenes Venner er en organisasjon som på fritt og upolitisk grunnlag arbeider for fortsatt drift av Telemark-kanalene, for vern av minnesmerker, natur- og kulturverdier som ligger til vassdraget og er knyttet til driften av kanalene. Telemark-kanalenes Venner ønsker å stimulere til økt bruk av kanalene og vassdraget som ledd i både næringsvirksomhet og ferie/rekreasjonssammenheng.

Medlemsskap i Telemarkkanalenes Venner, koster for privatpersoner kr. 100,- pr. år, firmamedlemskap kr. 500,- pr. år.

Klipp ut og send kupongen til: Telemarkkanalenes Venner
Postboks 372 Sentrum
3701 SKIEN

Navn Navn

Adr. Adr.

Postnr./sted..... Postnr./sted